

T Á J É K O Z T A T Ó

a munkaerőpiac főbb folyamatairól az észak-magyarországi régióban 2009. július

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint **országosan a nyilvántartott álláskeresők száma 2009. július végén 557,9 ezer fő volt**, mely az előző hónaphoz képest 1,5%-kal, 8,5 ezer fővel, az előző év azonos időszakához viszonyítva pedig 32,5%-kal, 136,8 ezer fővel emelkedett.

Észak-Magyarországon - az országoshoz hasonlóan - lényegében stagnált a nyilvántartott álláskeresők létszáma.

Országosan júliusban főként a fiatal pályakezdekők regisztrációs célú beáramlása következtében a nyilvántartott álláskeresők létszáma - két hónap csökkenés után - újból emelkedett. Dél-Dunántúl kivételével az ország valamennyi régiójában több álláskeresőt tartottak nyilván a munkaügyi kirendeltségek, mint egy hónappal korábban. A növekedés üteme sehol sem érte el a 3%-ot, s a létszámfogyás is 100 fő alatt maradt.

Főbb munkaerő-piaci adatok az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ nyilvántartása szerint a régióban

Megnevezés	2009. július	Változás		
		az előző hónaphoz képest		az előző év azonos hónapjához képest
	fő	fő	%	%
Regisztrált álláskeresők száma, fő	106 605	1 394	1,3	18,5
Nyilvántartott álláskeresők aránya, %*	20,6	-	0,2	3,4
Közülük:				
pályakezdő	12 153	1 985	19,5	10,3
25 évesnél fiatalabb	19 564	1 895	10,7	17,5
50 évesnél idősebb	18 003	-123	-0,7	25,6
férfi	57 442	-53	-0,1	19,4
nő	49 163	1 447	3,0	17,4
fizikai foglalkozású (volt)	90 767	-55	-0,1	16,8
szellemi foglalkozású (volt)	15 838	1 449	10,1	29,3
alacsony iskolai végzettségű	45 218	-1 360	-2,9	3,5
középfokú végzettségű	57 489	1 800	3,2	32,8
diplomás	3 898	954	32,4	30,2
tartósan munkanélküli**	33 487	-185	-0,5	-11,5
álláskeresői támogatásra jogosult***	27 208	-1 037	-3,7	48,8
aktív korúak ellátására jogosult****	38 183	546	1,5	-5,9
Nyilvántartásba belépő	10 811	526	5,1	13,8
első ízben belépő	2 273	1 087	91,7	7,7
Nyilvántartásból kikerülő	9 417	-4 786	-33,7	19,7
Havi összes bejelentett munkaerő-kereslet	8 141	-4 237	-34,2	2,3
a hónap folyamán bejelentett	4 140	-457	-9,9	-4,9

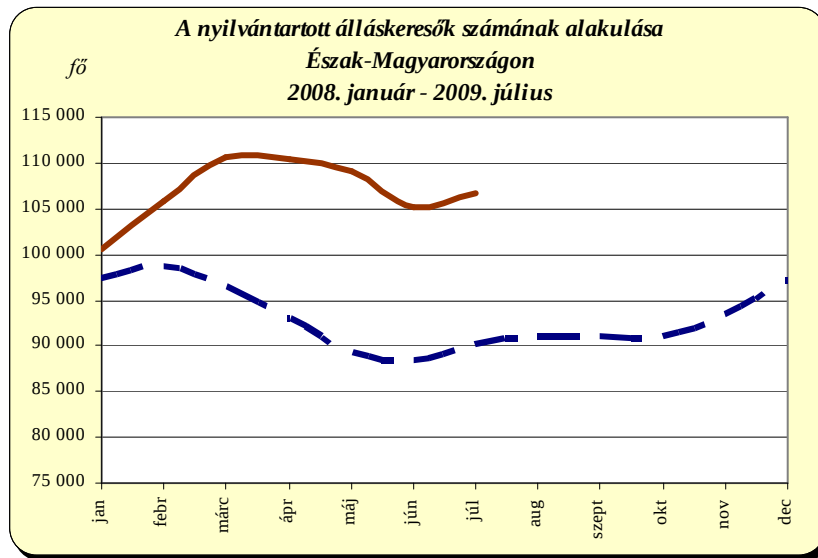
* A munkanélküliségi arány a nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességén belüli aránya. A régiós arányokat a gazdaságilag aktív népesség 2008. év eleji létszámával (516,5 ezer fő) számítottuk. A változás százalékpontban értendő.

** Legalább egy éve minden hónapban szerepeltek a regisztrált álláskeresők között.

*** Álláskeresői (vállalkozói) járadékra, vagy álláskeresői segélyre jogosultak zárónapi számát tartalmazza.

**** Az 1993. évi III. törvény, 35.§-ában foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzatok által megállapított és folyósított ellátás.

Az észak-magyarországi régióban 2009. július végén 106,6 ezer regisztrált álláskereső keresett munkát kirendeltségeink segítségével, létszámuk a június végi 105,2 ezer főhöz képest 1,3%-kal, 1,4 ezer fővel emelkedett. Az előző év azonos hónapjához viszonyított létszámkülönbség valamelyest apadt ugyan a régióban (18,5%-os, 16,6 ezer fős létszámtöbblet volt kimutatható), s változatlanul alatta maradt az országos létszámemelkedés ütemének (32%) is, de az évtizedek során felhalmozódott munkaerő-piaci problémák mellé társuló jelenlegi, válsággal összefüggő gondok tovább súlyosbították a munkaerő-piaci szereplők addig is nehéz helyzetét.

Az állástalanok számának emelkedése ebben a hónapban - ahogy az a korábbi évek ugyanezen hónapjaiban is - alapvetően két főbb munkaerő-piaci folyamatra vezethető vissza. Egyrészt a nyári hónapokban a munkaügyi kirendeltségeken évről-évre átmeneti időre dinamikusan növekszik az oktatási intézményekben tanulmányaikat éppen befejező fiatalok álláskeresői célú megjelenése. Emellé társult idén – a szokásostól eltérően – azoknak a fiataloknak a nagyobb volumenű jelentkezése, akiket korábban már regisztrált szervezetünk, s most újból nyilvántartásba vételüket kérték. Ez utóbbiak közül sokan a foglalkoztatásukat, vagy valamilyen tanfolyam befejezését követően keresték meg a kirendeltségeket. Mindezen túl - a szociális törvény változásával összefüggésben - egyre több azoknak a pályakezdőknek a száma is, akik ismételten fordulnak munkatársainkhoz, mert az egy éves, munkaügyi szervezettel való együttműködés után jogosultságot szerezhetnek majd az önkormányzat által folyósított támogatásra.

Létszámemelkedést okozott másrészt az is, hogy ebben a hónapban *kevesebb munkaerő-igény* bejelentést tettek a régió munkáltatói. A válság hatására az év első hónapjaiban a normál, nem támogatott munkaerő-kereslet számottevően csökkent, s a tendencián lényegében csak a tavaszi hónapokban nyilvántartásba vett közfoglalkoztatáshoz kötődő állásbejelentések – tavalyit is meghaladó - volumene változtatott. Azonban mostanra ez a fajta keresletbővülés jelentősen mérséklődött, s így végeredményében lassult mind a pályakezdők, mind a nem pályakezdők köréből kiáramlók száma.

A régió községeinek többségében stagnált a regisztrált álláskeresők száma.

A régión belül **Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 67,52 ezer főt, Hevesben 20,7 ezer főt, míg Nógrád megyében 18,5 ezer főt tartottak álláskeresőként nyilván a munkaügyi kirendeltségek.**

Az előző hónaphoz képest Borsod és Heves megyében mindössze 1-2%-os emelkedés volt megfigyelhető, míg Nógrádban gyakorlatilag stagnált a nyilvántartott álláskeresők számát tekintve. A régió kirendeltségi körzetei közül a régiós átlagot (1,3%) nagyobb arányban, 3-7%-kal meghaladó emelkedés 9 körzetben (Miskolc, Kazincbarcika, Tiszaújváros, Mezőkövesd, Sátoraljaújhely, Szikszó, Hatvan, Pétervására, Balassagyarmat), nagyobb arányú, de számosságát tekintve nem meghatározó csökkenés (4-8% közötti) Mezőcsát, Heves, Szécsény és Bátorfyerénye körzeteikben történt. A létszámfogyás főként a közfoglalkoztatásban zajló létszámcsereire, illetve az álláskeresők önálló elhelyezkedésére, míg a létszámemelkedés az ezt a fajta csökkenést meghaladó pályakezdeők, tovább a válság nyomán elbocsátottak folytatódó beáramlására vezethető vissza. Ez utóbbi ok különösen igaza viszonylag kedvező munkaerő-piaci paraméterekkel rendelkező körzetekre – Miskolc, Kazincbarcika, Tiszaújváros, Gyöngyös, Hatvan – ahol ebben az évben júliusra alakult ki legmagasabb létszámszint.

Éves összehasonlításban a létszámemelkedés aránya Hevesben volt a legnagyobb, 32,2%-ot tett ki, ami több mint kétszerese a Borsodban (15%) tapasztaltnak. Nógrádban ugyanez az ütem 18%-nak felelt meg. A régió szinte valamennyi munkaügyi körzetében egy év alatt kisebb-nagyobb mértékben emelkedett a regisztráltak létszáma. A növekedés üteme a válsággal inkább érintett, kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű területeken volt intenzívebb, itt - többek között Tiszaújváros, Eger, Gyöngyös, Hatvan, Rétság és körzetei - a 30-50-70%-ot is elérte. Csökkenés, vagy stagnálás figyelhető meg ugyanakkor a gazdaságilag fejletlenebb térségekben, ahol is a közfoglalkoztatás kiterjedése tavalyhoz képest jelentősen bővítette a foglalkoztatási lehetőségeket (pl. Encsi, Tokaj, Szikszó, Mezőcsát, Pétervására).

A nyilvántartott álláskeresők száma és változása

Megnevezés	A nyilvántartott álláskeresők				
	száma 2009. július 20-án	számának változása az előző hónaphoz képest		számának változása az előző évhez képest	
	fő	fő	%	fő	%
B-A-Z. megye	67 465	1 249	1,9	8778	15,0
Heves megye	20 671	158	0,8	5032	32,2
Nógrád megye	18 469	-13	-0,1	2813	18,0
Észak-Magyarország	106 605	1 394	1,3	16 623	18,5
Magyarország	557 910	8 463	1,5	136 845	32,5

A nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya Észak-Magyarországon 20,6%-nak felelt meg július végén, ami az országos átlagot (12,7%) továbbra is jelentős mértékben meghaladta.

A nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességben belül (%)

Borsod-A.-Z. megye	Heves megye	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Országosan
22,9	15,6	20,6	20,6	12,7

Régióink fokozottan hátrányos munkaerő-piaci helyzetét jelzi, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megye hosszú ideje a második, Nógrád megye pedig a harmadik legmagasabb mutatóval rendelkezik a megyék rangsorában, de a Heves megyei arány is 3%-ponttal magasabb az országos átlagnál.

A nyilvántartott álláskeresők létszáma alapján számított munkanélküliségi arányt tekintve az egyes körzetek közti területi különbségek továbbra is jelentősek, bár a recesszió a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetűeket negatívabban érintette, s így némiképp mérséklődött a korábbi relatív előnyük. A júliusi mutató ugyan továbbra is a hatvani és a gyöngyösi körzetben volt a legalacsonyabb, egyaránt 12,8-12,8%, ám több százalékponttal haladta meg a tavalyi, vagy azelőtti években kimutatott arányt. A borsodi körzetek nagy részében, de több nógrádi körzetben, valamint a hevesi kistérségben is ennek többszörösét teszi ki ez a mutató.

A pályakezdő álláskeresők száma ebben a hónapban már határozottan emelkedett.

Országosan a nyilvántartott **pályakezdő** álláskeresők száma **2009. július végén 52,6 ezer fő** volt, mely az előző hónaphoz képest 21%-os (9,1 ezer fős), az előző év azonos időszakához viszonyítva pedig 22%-os, 9,5 ezer fős emelkedést mutatott. Tavaly a havi növekedés ettől kissé mérsékeltebb (18,9%) volt.

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma **Észak-Magyarországon** 2009. július végén **12.153 főt** tett ki, lényegesen többet már, mint júniusban. Az előzetes várakozásoknak megfelelően, az oktatási intézményt elhagyó és munkát kereső fiatalok júliusban *első alkalommal* nagyobb arányban jelentkeztek kirendeltségeinken, mint az év más hónapjaiban, s az elkövetkező hónapokban is számítani lehet még a fiatalok átlagostól nagyobb számú megjelenésére. Ebben a hónapban először 1.670, ismételten pedig 1.317 pályakezdő fiatal kérte regisztrációba vételét (júniusban 636-an, illetve 1.028-an kérték).

Július végén a régióon belül a legtöbb pályakezdő álláskeresőt Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (8.121 főt) tartották nyilván a kirendeltségek, Heves megyében 1.934 főt, míg Nógrádban 2.098 főt. **Az utóbbi egy hónapban a régióban 19,5%-os (1.985 fős) növekedés volt megfigyelhető**, valamivel nagyobb, mint 2008. júliusában (17,4%-os). A régiót alkotó megyéket tekintve, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 20,8%-kal (1.400 fős), Hevesben 20,3%-kal (327 fős), míg Nógrád megyében ettől mérsékeltebb arányban, 14%-kal (258 fővel) több pályakezdő álláskereső keresett most állást kirendeltségeink segítségével, mint júniusban.

A régióban tavalyhoz képest a januárt kivéve minden hónapban több pályakezdő álláskeresőt tartott nyilván szervezetünk, július végén 10,3%-kal, 1,1 ezer fővel többet. Területi megoszlását tekintve az emelkedés Heves megyében volt a legnagyobb ütemű, 14,2%-os (240 fős), ettől kevésbé növekedett Nógrádban (11,2%-kal, 212 fővel) és B.-A.-Z. megyében (9,1%-kal, 680 fővel).

A regisztrált pályakezdők összes álláskeresőkön belüli részaránya a régióban - a nagyobb beáramlással összefüggésben - valamelyest magasabb, 11,4% lett (a múlt hónapban 9,7% volt). Országosan ugyanez az arány 9,4%-nak felelt meg.

Észak-Magyarországon a július végén nyilvántartott pályakezdő álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételét már kissé módosította a nagyszámú újonnan belépő fiatalok összetétele. Az előző hónaphoz képest több pályakezdő nő szerepelt nyilvántartásban, részesedésük 46%-ról 47%-ra emelkedett. Az újonnan belépők között legtöbben a 20-24 évesek vannak, s így az összes pályakezdőn belüli súlyarányuk 68%-ról 69%-ra emelkedett. A legfeljebb 8 általánost végzettek részaránya kisebb lett (39%, szemben a korábbi 48% feletti aránnyal), míg a szakközépiskolában, technikumban végzetté 21%-ról 26%-ra, a főiskolai, vagy egyetemi diplomát szerzett fiataloké pedig 3%-ról 6%-ra emelkedett. A szakmunkásképzőt, szakiskolát végzettek aránya nem változott, 18-19% körüli, ahogy a gimnáziumi érettségivel rendelkezőké sem, részesedésük 9-10% közötti.

A gazdasági válság a középfokú szakképzettséggel rendelkezők munkavállalási lehetőségeit szűkítette be leginkább.

Júniusban képest ebben a hónapban tovább emelkedett a **középfokú végzettségű** álláskereső száma, közülük a hónap végén 57,5 ezer főt (1,8 ezer fővel, 3,2%-kal többet mint egy hónapja) tartottak nyilván kirendeltségeink. A válság kedvezőtlen munkaerő-piaci hatásai mellé - az elbocsátások a szakképzett munkaerő által betöltött munkahelyeket érintették legnagyobb számban - társult júliusban a pályakezdő fiatalok regiszterbe való belépése is, hisz legtöbbjük közép-, vagy felsőfokú végzettség megszerzése után keresi meg kirendeltségeinket.

A **tartósan regisztrált ügyfelek** száma a hónap folyamán csupán pár száz fővel csökkent tovább, miután a közcélú foglalkoztatás javában zajlik, s már csak a szükségessé váló létszámcserekre történik munkaerő-felvétel. Július végén 33,5 ezer egy évnél hosszabb ideje (tartósan) nyilvántartott álláskereső volt a régióban. Az összes regisztrált álláskeresőn belüli arányuk a hónap végén a régióban 31,4%, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 34,6%, Hevesben 21,6%, Nógrádban 30,6% lett, országosan ugyanez az arány 24,6%-nak felelt meg. Az elmúlt év júliusához viszonyítva részarányuk a régióban 11,5%-ponttal csökkent, jóval meghaladva a csökkenés országos ütemét (-2,2%-pont).

Az álláskereső további csoportjait tekintve az előző hónaphoz viszonyítva **az alacsony iskolai végzettségűek és az 50 éven felüliek** körében kisebb csökkenés, míg pályakezdők beáramlásával **a nők, a közép-, és a felsőfokú végzettségűek** között enyhe emelkedés ment végbe.

A szervezetünk által folyósított **álláskeresői ellátásokra a hónap végén 27,2 fő volt jogosult**, számuk az elmúlt hónap folyamán kissé csökkent (3,7%-kal), de az egy évvel korábbi - a válság nyomán állásukat veszítők beáramlás okán - közel 50%-kal meghaladja.

A módosult szabályozásnak megfelelően a települési önkormányzatok elvégezték a rendszeres szociális segélyben részesülők aktív korúak ellátására való jogosultságának felülvizsgálatát. Az új szabályozás szerint megállapított **rendelkezésre állási támogatásra** jogosultak közül július végén 37.252 fő, mint regisztrált álláskereső szerepelt kirendeltségeink nyilvántartásában. Rajtuk kívül már csak 931 főt tartottak nyilván rendszeres szociális segélyezettként, átsorolásuk a statisztikai zárás napjáig még nem fejeződött be. Együttes létszámukat tekintve az előző hónaphoz képest 1,4%-kal (546 fővel), s az egy évvel korábbihoz viszonyítva pedig 6%-kal (2,4 ezer fővel) csökkent.

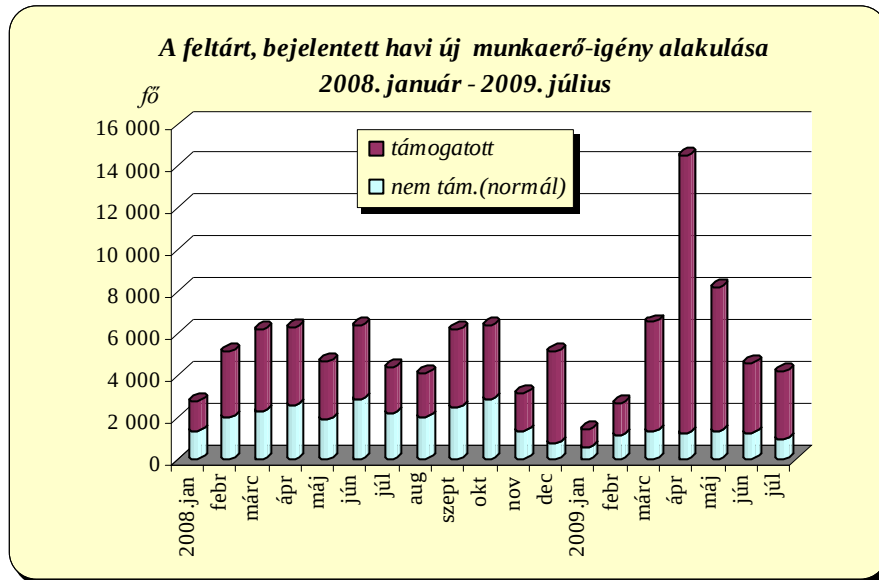
Tovább csökkent a régió munkaügyi kirendeltségein nyilvántartásba vett álláskínálat.

Régióban a július hónap folyamán feltárt, illetve bejelentett új álláshelyek 4.140 fő számára kínáltak munkát, az előző hónap végén még be nem töltött álláshelyekkel együtt összesen 8.141 állásra tudtak közvetítést végezni kirendeltségeink.

A havi új munkaerő-igények növekvő hányadát (a korábbi 73%-kal szemben 79%-át) a **támogatási igénnyel társuló állásajánlatok jelentették, 3.254 főnek** kínálva ezzel elhelyezkedést. Az elmúlt hónapokban a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódóan bejelentett munkaalkalmak száma mostanra - a közcélú munkák elkezdődésével - számottevően visszaesett, s az önkormányzatok döntően már csak a kiesőket pótolandó nyújtottak be újabb munkaerő-igényt. Ezzel együtt azonban a támogatott, álláshelyek döntő többsége (74%-a, 2,4 ezer álláshely) júliusban is a települési önkormányzatok által szervezett, a közcélú foglalkoztatás keretében biztosított, többnyire egyszerű, szakképzettséget nem igénylő fizikai munkalehetőséget jelentett. Ezek 70%-át Borsodban, 15%-át Nógrádban és 14%-át Heves megyében regisztrálták. A többi támogatott munkalehetőség (26%, 841 állás), ezen belül is

többszörre bértámogatás segítségével, pedig az álláskeresők gazdasági szférába való elhelyezkedését tudta biztosítani.

A gazdasági válság hatásai egyre erőteljesebben éreztetik hatásukat régiókban. A munkáltatók többsége nehéz helyzetben van, a létszámbővítés ritka, legfeljebb a kilépők pótlására szorítkoznak a munkáltatók és ez is gyakran a foglalkoztatáshoz kapcsolódóan igénybe vehető támogatások függvénye (bértámogatás, utazási költség támogatása).

A támogatáshoz nem kötött új létszámgigény júliusban 886 fő alkalmazására irányult, 27%-kal (335 fővel) a júniusi kereslet alatt maradt, s a 12 hónappal korábbitól 59%-kal (1.286 fővel) volt kevesebb. A korábbi évekre visszatekintve, idén a versenyszféra által tett normál munkaerő-igény bejelentés a megszokotthoz képest jelentősen csökkent. A régióban, hagyományosan a legnagyobb volumenű álláshelyet kínáló feldolgozóipar, illetve szezonálisan az építőipar júliusban is csekély főre szóló munkaerő-kereslettel élt (222, illetve 140 fő foglalkoztatására irányult).

A havi új állásajánlatok 64%-a (2.659 fő) *szakképzetlen segédmunkás* munkakörre vonatkozott, s döntő részben a közösségi munkák igényét fedték le. A *szakképzett dolgozók* iránti nagyobb kereslet régiókban kereskedelmi eladó (140 fő), tehergépkocsi-vezető (78 fő), kőműves (61 fő), húsfeldolgozó (54 fő), szakács (45 fő), valamint park- és kertépítő, parkgondozó (47 fő) szakmákban jelentkezett és összesen 802 főre (az összes álláshely 19%-a) irányult. A kirendeltségeinken megjelenő *betanított jellegű munkák* (gépkezelők, összeszerelők, járművezetők) iránti igény mindössze 259 fő volt, a teljes kereslet 6%-a. A *szellemi munkakört* keresőknek szóló mintegy 420 ajánlatból a legnagyobb részt a gazdasági, pénzügyi ügyintézők, az irodai, adminisztratív jellegű, vagy technikai munkakörök, illetve az egészségügyi, szociális jellegű, valamint pedagógusi foglalkozások iránti igények jelentették.

A régióban 6,5 ezer álláskereső jutott munkához júliusban.

Ebben a hónapban a nyilvántartott álláskeresők közül 6.511-en tudtak munkát vállalni (a havi érintett létszám 5,6%-a), a harmadával kevesebben mint egy hónappal ezelőtt. A csökkenés összhangban az állásbejelentések volumenének, s így a munkába állási lehetőségek mérséklődésével magyarázható. Az elhelyezkedettek közül 3,7 ezren támogatással (közvetlen foglalkoztatás, bértámogatás, járulékkedvezmény, utazási költség támogatása stb.) jutottak

munkához, míg támogatás nélkül a kirendeltség közvetítésével, vagy önállóan további 2,9 ezren.

Júliusban lényegesen több munkavállalót érintő csoportos létszámcsökkentésről érkezett bejelentést.

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ területéről **2009. július hónapban csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó döntést követően összesen 6 munkáltatótól érkezett 888 főt érintő bejelentés**, az elbocsátásra kerülők száma 877 fővel több, mint júniusban volt. Két bejelentés 717 főre vonatkozóan Borsod megyéből (Miskolc és környezete) érkezett, három 142 főre Hevesből (Eger, Hatvan és Füzesabony térsége), míg Nógrádból (Balassagyarmat és környezete) egy munkáltató tett 29 főt érintő bejelentést.

Az érintett alkalmazottak elbocsátására a feldolgozóipar (759 fő), az építőipar (11 fő) és a postai piac liberalizációjával a posta, távközlés (118 fő) ágazatban kerül sor. A munkájukat elvesztők zöme ezzel összefüggésben vas-, és fémipari jellegű (pl. olvasztár, hengerész, öntő, gépszerelő, lakatos, esztergályos, gépi forgácsoló), továbbá postai kézbesítői, ügyintézői munkakörökben dolgoztak.

Miskolc, 2009. augusztus 12.